

Stanovisko Republikovej únie zamestnávateľov

- Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov
  - materiál na rokovaní HSR SR dňa 27.09.2021

Stručný popis podstaty predkladaného materiálu a jeho relevancie z hľadiska RÚZ

Materiál bol predložený na rokovanie Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR na základe Plánu legislatívnych úloh vlády SR na mesiace jún až december 2021

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Návrhom zákona sa v zmysle úloh, ktoré návrh zákona plní, umožňuje predaj potravín po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti, pričom sa posilňuje ochrana zdravia spotrebiteľa a trhu. Zároveň sa znižuje minimálna hranica pokuty pri opakovanom porušení povinností, za ktoré bola uložená pokuta a dochádza k vypusteniu povinného dodržiavania podielu poľnohospodárskych produktov a potravín vyrobených v Slovenskej republike pri listinnej alebo elektronickej propagácii a marketingu, avšak prevádzkovateľ bude povinný uviesť percentuálny podiel slovenských výrobkov z celkovej ponuky v propagačnom letáku.

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 01.01.2022

Postoj RÚZ k materiálu

Návrhom zákona sa v zmysle úloh, ktoré návrh zákona plní, umožňuje predaj potravín po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti, znižuje minimálna hranica pokuty pri opakovanom porušení povinností a dochádza k vypusteniu povinného dodržiavania podielu poľnohospodárskych produktov a potravín vyrobených v Slovenskej republike pri listinnej alebo elektronickej propagácii a marketingu, avšak prevádzkovateľ bude povinný uviesť percentuálny podiel slovenských výrobkov z celkovej ponuky v propagačnom letáku. **RÚZ materiál v medzirezortnom pripomienkovom konaní pripomienkovala. Vzhľadom k tomu, že materiál sa v priebehu medzirezortného pripomienkového konania podstatne predkladá RÚZ k návrhu dodatočné pripomienky nad rámec rozporov a záverov dosiahnutých v MPK.**

RÚZ I návrhu predkladá nižšie uvedené pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačné body 1, 2 a 3

Žiadame o vypustenie nasledovných ustanovení zo zákona, nakoľko tieto sa v znení návrhu zákona pred medzirezortným pripomienkovým konaním nenachádzali a teda neprešli riadnym pripomienkovacím procesom

Odôvodnenie:

Od 01.11.2011 nadobudlo platnosť Nariadenie vlády č. 359/2011 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na niektoré potravinárske prevádzkarne a na malé množstvá, kde prevádzky registrované v súlade s týmto nariadením majú možnosť uvádzať na trh tovar z vlastnej produkcie, pričom v nariadení sú stanovené aj maximálne množstvá v DJ. Doplnenie návrhu zákona predmetnými ustanoveniami preto vytvára v praxi duplicitu v podobe obdobných inštitútov, ktoré z pohľadu praxe riešia predaj malých množstiev, čo je možné zastrešiť už existujúcou legislatívou. Zároveň, dva obdobné inštitúty existujúce popri sebe môžu vytvárať problémy v aplikačnej praxi.

Zároveň, nakoľko sa jedná o návrh zákona, ktorý prioritne rieši spracovávanie produktov živočíšneho pôvodu v domácich podmienkach a ich uvádzanie na trh, okrem vzniku legislatívnej duplicity považujeme za zásadný nedostatok, že nie je explicitne legislatívne vyjadrená povinnosť pre prídومové hospodárstvo spĺňať požiadavky kladené legislatívou EÚ na spracovanie mäsa pre malé množstvá napr. čl.11 Nariadenia Rady (ES) č. 1099/2009 z 24. septembra 2009 o ochrane zvierat počas usmrcovania, kde sú zadefinované aj podmienky pre usmrcovanie alebo technické požiadavky na takéto výroby vo vyhláske – čo v praxi môže byť zdrojom ochorení spotrebiteľov z potravín.

Dovoľujeme si upozorniť, že zákon č. 39/2007 Z. z. v § 2 písm. d) definuje termín „farmový chov“, vyhláska Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR č. 163/2014 Z.z. o podmienkach používania dobrovoľného označovania poľnohospodárskych produktov a potravín na účely informovania spotrebiteľa ustanovuje podmienky používania názvu „Farmársky poľnohospodársky produkt“ a „Farmárska potravina“ a preto považujeme za nadbytočné zavádzať do zákona o potravinách takýto pojem, ktorý skôr spadá pod pôsobnosť zákona č. 39/2007 Z. z.. Ďalej uvádzame, že vykonávanie sústavnej činnosti prevádzkovej samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku, je živnosťou, a nakoľko v definícii prídومového hospodárstva je uvedené spracovanie poľnohospodárskych produktov, nevzťahuje sa na takúto činnosť výnimka podľa § 3 odsek 1 písm. e) zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) a preto takáto osoba bude musieť spĺňať požiadavky ako živnostenského zákona, tak aj zákona o potravinách pre prevádzkovateľov potravinárskeho podniku.

2. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 6, 7 a súvisiace

Návrh zákona v predloženej znení ukladá povinnosť obchodníkom 48 hodín pred uvedením do predaja po DMT, ponúknuť tovar všetkým charitám na Slovensku, ktoré sú oprávnené nakladať s darovanými potravinami. De facto ich tým pádom povinne darovať.

Dané ustanovenie je nevykonateľné. Dovoľujeme si pripomenúť, že umiestňovaním potraviny na trh je v zmysle platnej legislatívy – nariadenia (ES) č. 178/2002 Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín, aj skladovanie potravín a potravinou sú aj látky zámerne pridávané do potravín počas ich výroby, teda suroviny na spracovanie potravín, toto ustanovenie sa teda bude vzťahovať na všetkých prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, výrobu aj distribúciu, a surovín pridávaných do potravín. Ustanovenie zavádza zbytočnú administratívu, ktorá bude vyžadovať navýšenie počtu zamestnancov v potravinárskych podnikoch a tým navyšovať náklady potravinárskych podnikov v období, kedy čelíme nárastu cien potravín. Máme za to, že ani samotné charitatívne organizácie nie sú pripravené prijímať a vyhodnocovať bezpečnosť a vhodnosť všetkých potravín, ktorým bude končiť dátum minimálnej trvanlivosti od rádovo desiatok tisícov potravinárskych prevádzok

Máme za to, že darovanie by malo byť dobrovoľné a nie povinné, to už nie je darovanie. Na druhej strane, potravina je majetkom obchodníka, ktorú riadne nakúpil od dodávateľa a štát by mu nemal prikazovať, ako má naložiť so svojim majetkom. Vlastnícke právo je garantované v Ústave SR, preto tento návrh považujeme za zásadný zásah do vlastníckych práv, čo by zaviedlo nebezpečný precedens do budúcnosti. Vzhľadom na to, že sa povoľuje premiestňovať potraviny po DMT reverznou prepravou v rámci obchodnej siete, tak de facto vždy budú musieť obchodníci tieto potraviny dať charite a budú mať zakázané ich predávať napriek tomu, že to bol pôvodný zámer vlády SR vyplývajúci z uznesenia v rámci „Lex korona“.

Okrem iného sa vytvorí aj vysoké administratívne zaťaženie, keďže obchodník bude musieť osloviť všetky registrované charity oprávňujúce odoberať darované potraviny a nie iba tú, s ktorou má podpísanú zmluvu. Darovanie prebieha na dennej báze, ale darovanie potravín po DMT je menej časté. To znamená, že bude iný režim darovania na potraviny s dátumom spotreby a iný režim na potraviny po DMT, čo je ďalšia administratívna záťaž. Ďalší problém sa vytvorí pre nezávislých obchodníkov, ktorí nemajú žiadnu zmluvu s charitami. Ak prevádzkuje malé potraviny, tak po novom na to, aby mohol dopredať potraviny po DMT a znížiť tak svoju stratu, si bude musieť takúto zmluvu urobiť, aby mohli tieto potraviny ponúkať charite. Pre nich to bude ale významná administratívna prekážka, namiesto toho, aby jednoducho iba presunul túto potravinu z jedného regálu do špeciálne označeného regálu na predaj potravín po DMT. Na konci dňa môže byť výhodnejšie potravinu vyhodiť ako ponúknuť na darovanie, aby ju mohol následne dopredať. Veľkí obchodníci tieto potraviny už dnes darujú a stane sa iba to, že de facto ich budú darovať stále, ale s oveľa väčšou byrokraciou alebo sa ani nepokúsia nastaviť procesy na predaj potravín po DMT, aby ušetrili náklady a

čas kvôli novej administratívnej záťaži. Nezavedie sa tak predaj potravín po DMT, ale povinné darovanie potravín po DMT, čo je v rozpore s uznesením vlády v rámci Lex korona a nebezpečný precedens na hrane/za hranou s ochranou vlastníckych práv.

3. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 8

Ustanovenie navrhujeme vypustiť

Odôvodnenie:

V súčasnej dobe nemajú prevádzkovatelia potravinárskych podnikov povinnosť oznamovať Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, že označujú potraviny dobrovoľnými údajmi v zmysle vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR č. 163/2014 Z.z. o podmienkach používania dobrovoľného označovania poľnohospodárskych produktov a potravín na účely informovania spotrebiteľa. Pokiaľ nie je daná oznamovacia povinnosť, nie je známe, akým spôsobom ministerstvo pôdohospodárstva zaistí vykonanie tohto ustanovenia. Zásadne odmietame stanovenie ďalšej oznamovacej povinnosti zo strany potravinárskych podnikov, čo bude znamenať, že potravinárske podniky radšej nebudú používať takéto dobrovoľné ustanovenia. Zároveň si dovoľujeme upozorniť, že zákon o potravinách v zmysle novely č. 69/2021 Z. z. predpokladá zriadenie Registra potravín pre potravinový semafor na dobrovoľnej báze. Označenie dobrovoľnými údajmi môže byť súčasťou informácií, ktoré sa budú v rámci registra potravín zverejňovať na dobrovoľnej báze a nie je potrebné vyrábať a zverejňovať ďalšie zoznamy.

4. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 15

Sumu 50.000 EUR navrhujeme nahradiť slovným spojením „až do trojnásobku sadzby pokuty podľa odseku 4“.

Odôvodnenie:

Aj keď suma 50.000 EUR predstavuje výrazné zníženie spodnej hranice pokuty, máme za to, že vo väčšine prípadov nebude jej uloženie zohľadňovať princíp proporcionality, resp. vzhľadom na rozsah/druh porušenej povinnosti bude takáto pokuta neprimerane vysoká. Navrhované znenie zohľadňuje stanovený princíp ukladania pokút stanovený zákonom, pričom zároveň dáva kontrolným orgánom dostatočné rozpätie na uloženie pokuty aj za závažné delikty a zároveň nenúti kontrolné orgány uplatňovať neprimerane vysoké pokuty (aj keď na spodnej hranici sadzby) za delikty, ktorých spoločenská nebezpečnosť je nízka.

Zdroj: RÚZ